זון אויפגאנג — 4.52
זון אונטערגאנג — 8.16

די איינציקע אידישע צייטונג אין מערב קאנאדע עטאבלירט אין 1910 דערשיינט יעדן טאָג

דאס אידישע וואָרט

THE GATEWAY OF THE WEST

THE ISRAELITE PRESS

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

וועטער:
אממייסטען קלאָר און וואַרים

Vol. 20, No. 150. Winnipeg, Tuesday July 29, 1930. Published daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג

דינסטאג ד' אב, תר"ץ.

AUG 5 1930
ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

קאָנסערוואטיווע פּארטיי זיגט מיט א גרויסער מאַיאָריטעט

ביז היינט פרי האָט בענעט שוין 136 אָנהענגער, קעגן 85 ליבעראַלן און 5 נאָך ניט באַשטימט. — פינף מיניסטאָרן פון מעקענזי קינגס רעגירונג דורכגעפאַלן. — וויניפעג דערוויילט צוויי ארבעטער און צוויי קאָנסערוואטיוון. — היפּס דערוויילט מיט 1889 מאַיאָריטעט און וואודסוואירט מיט 5859; קענעדי, 2655 און ראָדזשערס, 311 שטימען

אידן געווינען נייעם מיטגליד אין פּאַרלאַמענט — מאָנטרעאל, טאָראָנטאָ און וויניפעג פאָרטראַטן

מעקענזי קינג, דער ליבעראַלער פירער, וועט זיך איצט קאָנען זארגלאָז אָפּרוען נאָך 9 יאָר שווערן קאמף פאַר זיין לאַנד, און נאָך 6 וואָכן שווערערן קאמף פאר זיך און זיין פּארטיי, און ר. ב. בענעט, דער קאמף־לוסטיקער פירער פון דער קאָנסערוואטיווער פּארטיי, וועט איבערנעמען די רעגירונג, און צום ערשטן מאָל אין זיין לעבן האָבן די פאַראַנטוואָרטלאַכקייט — דעם כבוד און דאָס פאַרגעניגן צו זיין פּרעמיער פון קאנאדע.

ניט נאָר איז די ליבעראַלע פּארטיי ווי א גאַנצעס דורכגעפאַלן. נאָר א גרויסע צאָל פון אירע באַרימטסטע און פּעאיקסטע פירער זיינען „געשלאָגן“ געוואָרן פון זייערע קאָנסערוואטיווע קעגנער. דאָנינג אליין, דער פאָטער פון דעם באַרימטן דאָנינג בודזשעט, וועלכער איז באַטראַכט געוואָרן ווי איינער פון די שטאַרקסטע זיילן פון זיין פּארטיי און א ליבלינג פון זיין פּראָווינץ, איז באַזיגט און איז געוואָרן ניט נאָר אויס פינאַנץ מיניסטער נאָר אויך אויס דעפּוטאַט. און אזוי אויך טש.

סטיוארט, מיניסטער פון אינערן און ט. ע. קריראר, מיניסטער פון אייזנבאַנען — אלע דריי גרויסע פּערזענלאַכקייטן אין דעם פּאָליטישן לעבן פון מערב קאנאדע. אין מזרח זיינען צוויי מיניסטאָרן געפאַלן: לוסיען קאַנאָן און סירוס מעקמילאַן.

די קאָנסערוואטיווע פּארטיי האָט געוואונען „סיטס“ אין כמעט אלע פּראָווינצן אפילו אין קוועבעק, וועלכע איז געווען א סאָלידע ליבעראַלע פעסטונג פאַר צענדליקער יאָרן. אין דער דאָזיקער פּראָווינץ זיינען צוויי ליבעראַלע מיניסטאָרן דורכגעפאַלן און די קאָנסערוואטיוון, ביז צו דער צייט וואָס מיר גייען צום דרוק, האָבן שוין געוואונען 19 פּלעצער וואו זיי האָבן געהאט ניט מער ווי 4. אין נאָווא־סקאָשא וואו די ליבעראַלן האָבן דערוואַרטעט נייע געווינסן, האָבן זיי פאַרקערט, פאַרלוירן. מאַניטאָבא האָט דערוויילט 8 קאָנסערוואטיוון, סאַסקאַטשעוואַן 4, אַלבערטאַ 4, און בריטיש־קאָלומביאַ 5.

קאָנסערוואטיוון געווינען צוויי „סיטס“ אין וויניפעג

וויניפעג איז געגאַנגען „פיפטי־פיפטי“: צוויי אַלטע מיטגלידער זיינען ווידערדערוויילט געוואָרן און צוויי נייע. די אַלטע זיינען ביידע ארבעטער, די נייע — ביידע קאָנסערוואטיוון.

איינע פון די מערקווירדיקסטע דערשיינונגען איז געווען וואודסוואירטס גרויסע מאַיאָריטעט. ער האָט באַקומען 8,357 שטימען אין דער צייט וואָס ביידע קעגנער זיינע האָבן צוזאַמען ניט מער געקראָגן ווי 2,501.

אין נאָרט וויניפעג האָט היפּס געצויגן 6,911, בלייק 5012 און מאָריס 2,164.

אין סאַוט סענטער: קענעדי (קאָנסערוואטיוו) 17,104 און טאָרסאָן (ליבעראַל) 13,449.

אין סאַוט וויניפעג: ר. א. ראָדזשערס (קאָנסערוואטיוו) האָט באַקומען 9,671, קעגן מעקדיאַרמיט (ליבעראַל) 9,360. טאַנער, וועלכער איז געלאָפן ווי אן ארבעטער האָט באַקומען בלויז 250 שטימען.

די קאָמוניסטישע נידערלאַגע

נאָך א טראַגישער רעזולטאַט פון די וואַלן אין וויניפעג איז די נידערלאַגע פון די צוויי קאָמוניסטישע קאַנדידאַטן וועלכע פאַרלירן זייערע דעפּאָזיטס. אין נאָרט וויניפעג האָט לעסלי מאָריס געצויגן 2164 און פאַרקין, אין נאָרט צענטער, ניט מער ווי 477.

די „פעסטונגען“ אין נאָרט ענד

אן אנאַליז פון די רעזולטאַטן אין נאָרט וויניפעג, לויט די שטים־פּלעצער (פּאָלס) דערווייזט, אז היפּס האָט געהאַט א מערהייט אין כמעט אלע טיילן פון דעם באַצירק. אן אויסנאַם איז געווען אין דער געגנט אַרום יוקליד עוועניו, וואו דר. בלייק האָט געצויגן א צאָל שטימען מער ווי היפּס און אין די פּאַלס פון דאַפערין, רעדוואָוד, באָיד און בענערמאַן. אין בלויז 2 פּאָלס האָבן די קאָמוניסטן געהאַט די איבערוואָג. 137 יוקליד און 1053 אַבערדין.

4 אידן זיינען קאַנדידאַטן, 3 זיינען דערוויילט: ס. וו. דזשייקאָבס, א. א. היפּס און ס. פעקטאָר

אין דעם לעצטן פּאַרלאַמענט זיינען געווען בלויז 2 אידישע פאָרטרעטער, איצט וועלן מיר שוין האָבן 3. דער עלטסטער אידישער מיטגליד, ס. וו. דזשייקאָב האָט ווידער געהאַט א גלענצנדן זיג, טראָץ דעם וואָס ער האָט באַדאַרפט קעמפן קעגן 3 קעגנער, איינער פון זיי א איד, און כאָטש ער לויפט אין א ריין פראַנצויזישן באַצירק. זיין מערהייט איז געווען אזוי גרויס אז אלע 3 קעגנער האָבן פאַרלאָרן זייערע דעפּאָזיטס. דער צווייטער איד, איז אונזער איינגענער א. א. היפּס, וועלכער האָט אויך באַקומען א גרויסע מערהייט, און דער נייער צוגעקומענער מיטגליד איז ס. פאַקטאָר פון טאָראָנטאָ. קיין איינער פון זיי ווערט ניט גערעכנט צווישן די קאָנסערוואטיווע געווינסן.

דער זיגרייכער פירער

ר. ב. בענעט

נאָך א רומענישער הויך־באַאַמטער ארעסטירט פאַר אנטיסעמיטיזם

(ספּעציעלע טעלעגראַמע צו „דאס אידישע וואָרט“ פון „איטא“)

א סענסאַציאָנעלע אונטערזוכונג איז געמאַכט געוואָרן פון דער פּאָליציי, זונטאָג פרי, אין דער הויז פון טאַזאָלאַדראַנו, איינער פון די העכסטע באַאַמטע פון אינערן מיניסטער וואַיעוואָד, אין פאַרבינדונג מיט די אנטיסעמיטישע טעטיקייטן פון קאַדריאַנו. די אונטערזוכונג איז דורכגעפירט געוואָרן אויפ'ן באַפעל פון פּרעמיער מאַניו, און האָט געדויערט עטלאַכע שעה, זוכנדיק דאָקומענטן וואָס האָבן געזאָלט פעסטשטעלן טאַזאָלאַנדו'ס פאַרבינדונג מיט קאַדריאַנו. ס'איז באַשטעטיקט געוואָרן אז טאַזאָלאַדראַנו האָט געהאָלפן קאַדריאַנו'ן צו אָרגאַניזירן אנטיסעמיטישע אויסברוכן. נאָכדעם ווי די פּאָליציי האָט פאַרענדיקט די אונטערזוכונג האָט מען דאַזאָלאַדראַנו'ן צוגעפירט צו דער טורמע וואו קאַדריאַנו איז ארעסטירט און מען האָט זיי ביידן געשטעלט אונטער א שטרייגנן קרייז־פאַרהער צו אויסגעפינען פון וואַנען זיי האָבן באַקומען די מיטלען צו אָנפירן זייער טעטיקייט. טאַזאָלאַדראַנו איז שפּעטער באַפרייט געוואָרן אָבער ער דאַרף דערשיינען פאַר'ן פּראָקוראָר היינט. אין א געשפּרעך מיט דעם קאָרעספּאָנדענט פון דער „איטא“ האָט דער אינערן מיניסטער וואַיעוואָד דערקלערט אז ער האָט געוואוסט אז טאַזאָלאַדראַנו איז געווען אן אויסגעשפּראָכענער אנטיסעמיט, און ענג פאַרבונדן מיט די אנטיסעמיטישע אָרגאַניזאַציעס, אָבער ער האָט אים איינגעלאַדן צו פאַרנעמען די שטעלע פון הויפּט באַאַמטן אין זיין אָפּיס, האָפנדיק, ערשטנס, אז דורך דעם צו באַפרידיקן די אנטיסעמיטן, און צווייטנס, וועט ער קאָנען דורך טאַזאָלאַדראַנו'ן אויסגעפינען די פּלענער פון די אנטיסעמיטן. די היים פון טאַזאָלאַדראַנו איז געבליבן אונטער דער וואַך פון דער פּאָליציי ביז דער פּראָקוראָר וועט אנדערש באַפעלן.

מיניסטער אנטזאָגט זיך צו באַפרייען אנטיסעמיט

ביי דעם ערשטן פאַרהער האָט קאַדריאַנו פאַרלאַנגט מען זאָל אים באַפרייען ביז זיין משפּט, אָבער דער רעגירונגס אַדוואָקאַט האָט עס אים אָנטזאָגט, און געזאָגט אז קאַדריאַנו וועט בלייבן ארעסטירט ביז ער וועט גע'משפּט ווערן.

אידישע הייזער ברענען אין פאַרשיידענע טיילן פון רומעניע

בוקאַרעסט, יולי 28 (איטא). — אין צענדליקער אנדערע שטעט אין אַלט־רומעניע חוץ סאַסקויט זיינען אויסגעבראָכן פייערן. דער „איטא“ אָפּיס האָט באַקומען מעלדונגען דורכ'ן טעלעפאָן אז פילע אידישע הייזער זיינען אָפּגעברענט געוואָרן אין באַקאו, פּיאַטראַ ניאַמץ, בירטשאַי, גוראַוועי, וואַליאַסקאַ און ביוואָלאַר. די ליידנדע זיינען אין א פאַרצווייפלטער לאַגע. די שרעקלאַכע היץ ווערט אָנגעגעבן אלס אורזאַכע פון די פייערן.

1 דער'הרג'עט, 16 ארעסטירט אין די וואַלן אין מאָנטרעאל

מאָנטרעאל, יולי 29. — אַלבערט דאַפיניס, 56 יאָר אַלט, איז נעכטן דער'הרג'עט געוואָרן אין א קריגעריי צוליב די וואַלן. עדמאַנד האַטינאַ, 33 יאָר אַלט, איז פאַרהאַלטן געוואָרן פון דער פּאָליציי אלס זיין שלעגער.

ע. גאַקאַמפּי איז געבראַכט געוואָרן אין געריכט אויף דער קלאַגע אז ער האָט אָפּגעשניטן די דראָטן ביי א פאַרזאַמלונג פון דער ליבעראַלער פּארטיי, מיט'ן צוועק צו שטערן די רעדעס אויף דער ראַדיאָ.

צוויי מענער זיינען ארעסטירט געוואָרן אויף דער באַשולדיקונג אז זיי האָבן געוואָלט מאַכן א פאַרזוך צו קידנעפּן אן אָרגאַניזירער פון דער ליבעראַלער פּארטיי.

אנדערע ארעסטן זיינען געמאַכט געוואָרן אויף ענלאַכע קלאַגעס.

א צאָל מענשן זיינען פאַרוואונדעט געוואָרן אין געשלעג צוליב די וואַלן אין פאַרשיידענע טיילן פון שטאָט.

(::)

דענמאַרק פאַרניכטעט אירע 2 קריגס שיפן

קאָפּענהאַגן, יולי 29. — דענמאַרק פאַרמאָגט בלויז צוויי קריגס־שיפן אָבער פאַר דער דאָזיקער פּאַציפיסטישער קליינער מדינה זיינען צוויי קריגס שיפן אויך צופיל און דערפאַר האָט זי באַשלאָסן פון זיי פּטור צו ווערן.

די „היימדאַל“ איינע פון דענמאַרקס פלאָט וועט די רעגירונג צעברעכן און די צווייטע שיף „נילס דזשועל“ וועלכע האָט זיך ערשט צוריקגעקערט פון א קענגילאַכען וויזיט אין דעם איסלענדישן יובילי, וועט מעגלאַך פאַרקויפט ווערן צו אן איסלענדישער מאַכט.

דער פלאָטן מיניסטער ראַזמוסין, האָט באַשטעטיקט די לעצטע באַריכטן, אז די רעגירונג פון דענמאַרק האָט אָנגענומען א באַשלוס „צו רעדוצירן איר פלאָט“

(::)

זעכצן דערפער פאַרפלייצט אין אינדיע

קאַראַטשי, אינדיע, יולי 29. — זעכצן דערפער זיינען פאַרפלייצט געוואָרן אין די לאַרקאַנאַ און שיקאַרפּאָר דיסטריקטן ווי א רעזולטאַט פון גרויסע פאַרפלייצונגען פאַראורזאַכט פון גרויסע רעגנס.

פליכטינגע אנטלויפן פון די ארומיקע געגנטן אין דער שטאָט שיקאַפּאָר וועלכע איז געראַטעוועט געוואָרן פון דער פאַרפלייצונג צוליב דעם דערבייאיקן קאַנאַל וואוהין די וואַסער גייט אראָפּ. די אינזשינערן גלויבן אז דאָס ערגסטע איז שוין איבער.

(::)

זאָגט אז ק. האַרדין האָט מיט דעם קיין פאַרבינדונגען ניט

אין א בריף וואָס „דאס איד. וואָרט“ האָט באַקומען פון ס. דזש. האַרדין, פון עדמאָנטאָן, ווערט אונטערגעשטראָכן דער פאַקט, אז ק. האַרדין האָט קיין פאַרבינדונגען ניט מיט דער פאַמיליע האַרדין, וואָס מיר האָבן דערמאָנט אין אונזער עדיטאָריעל פון 21טן יולי, אונטער'ן קעפּל „דער פאַל האַראַדאַשניק“.

מיר בעטן אונזערע לעזער זיי זאָלן דאָס נעמען אין אַנבאַטראַכט.

די פיר דערוויילטע קאַנדידאַטן אין וויניפעג

דזש. ס. וואודסוואירט, ארבעטער
(נאָרט צענטער)

א. א. היפּס, ארבעטער
(נאָרט וויניפעג)

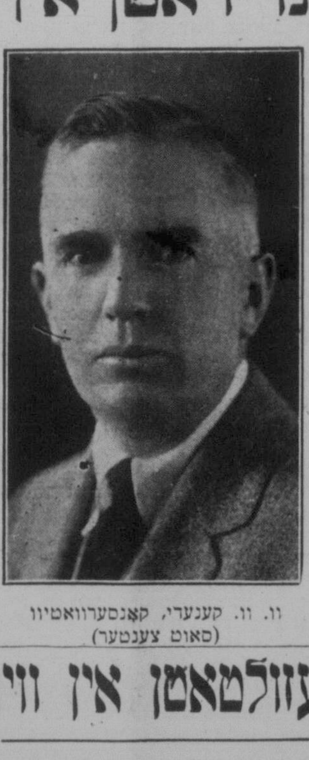

וו. וו. קענעדי, קאָנסערוואטיוו
(סאַוט צענטער)

האָנ. ראָבערט ראָדזשערס, קאָנסערוואטיוו
(סאַוט וויניפעג)

די רעזולטאַטן אין וויניפעג

שוין פון די ערשטע מינוטן נאָך זעקס אזייגער זיינען אריינגעקומען אין אָפּיס פון „דאס אידישע וואָרט“ באַריכטן אז היפּס גייט פאָראויס, און זיינע צוויי קעגנער, דר. בלייק און לעסלי מאָריס זיינען ווייט אונטער אים. אַרום 6.30 איז זיין „מאַדזשאָריטי“ געווען 600. אַרום 7 אזייגער זיינען פון פופציק שטים־פּלעצער אריינגעקומען ציפערן וואָס האָבן געצייגט אז היפּס האָט שוין מיט 1,200 שטימען מער ווי זיין קעגנער.

אין דער זעלבער צייט זיינען אָנגעקומען באַריכטן אז וואודסוואָרט האָט מיט איבער 2,500 שטימען מער פון זיין קעגנער, און פון דעם ערשטן באַריכט האָט מען געקאָנט זען אז ער איז זיכער דערוויילט.

אין די אנדערע צוויי וואַל־באַצירקן — סאַוט־צענטער און סאַוט וויניפעג איז שוין געווען די לאַגע מער שפּאַנענד. פּאַר. א קורצער צייט האָט אויסגעזען אז טאָרסאָן, דער ליבעראַלער קאַנדידאַט וועט זיגן. די באַריכטן זיינען געווען ווידערשפּרעכנדע, און אַרום 7 אזייגער איז שוין געווען קאַנטיק אז ער פאַלט אַרונטער און קענעדי „לויפט“ פאָראויס. אַכט אזייגער האָט מען שוין צוגעגעבן אז קענעדי איז דער זיגער.

אינטערעסאַנט און שפּאַנענד איז געווען דער „רייס“ אין סאַוט וויניפעג; פון כמעט אלע שטים־פּלעצער זיינען אריינגעקומען פאַר א לאַנגער צייט באַריכטן אז זיי זיינען זייער נאָענט איינער צום אנדערן. ווען די געציילטע שטימען האָבן שוין דערגרייכט 17,000 איז דער אונטערשייד צווישן ראָדזשערס און מעקדיאַרמיד געווען בלויז 100; ראָדזשערס 8,600; מעקדיאַרמיד, 8,500; אָבער פון דאָ און ווייטער איז ראָדזשערס שוין געבליבן פאָראויס.

באַריכטן אז די קאָנסערוואטיוון שטייגן אריבער די ליבעראַלן האָבן אָנגעהויבן אריינקומען פון גאָר פרי. נאָך זעקס אזייגער האָט „דאס אידישע וואָרט“ געקאָנט ענטפערן אויף די אומגעדולדיקע אָנפראַגעס אז די קאָנסערוואטיוון זיינען מער דערפאָלגרייך. דער ערשטער באַריכט איז געקומען פון נאָוואַ־סקאָשיאַ מיט צוויי ליבעראַלן קעגן 7 קאָנסערוואטיוון; דערנאָך ניו־בראָנזוויק, מיט פינף קאָנסערוואטיוון און קיינע ליבעראַלן. עס האָט זיך שוין באַמערקט אז די ליבעראַלן האַלטן שמאָל. 8 אזייגער האָבן מיר שוין געוואוסט אז די ליבעראַלן האָבן ניט מער ווי האַלב פון דער צאָל וואָס די קאָנסערוואטיוון האָבן געהאַט.

סאָוועט רעגירונג פּראָקלאַמירט ערשטן אויגוסט אלס אנטי־מלחמה טאָג

מאָסקווע, יולי 29. — די סאָוועטן רעגירונג האָט פּראָקלאַמירט דעם ערשטן אויגוסט פאַר אן „אינטערנאַציאָנאַלן אנטי־מלחמה טאָג“.

קומענדיקן פרייטאָג וועט די סאָוועטישע פרייוויליקע אָרגאַניזאַציע פאַר לופט און כעמישער פאַרטיידיקונג, פּרעזענטירן דער רויטער ארמיי מיט 52 מאָדערנע עראָפּלאַנען געבויט אין סאָוועטישע פאַבריקן, פאַר דעם געלט וואָס איז ביינעשטייערט געוואָרן פון די ארבעטער.

סאָוועטישע באַאַמטע האָבן דערקלערט אז די דאָזיקע עראָפּלאַנען זיינען אן ענטפער צו די „מלחמה צילן פון די אימפּעריאַליסטישע לענדער“.

ספּעציעלע אנטי־מלחמה דעמאָנסטראַציעס, פּאַראַדן און קאַרניוואַלן וועלן דורכגעפירט ווערן דעם ערשטן אויגוסט איבער'ן גאַנצן סאָוועטן פאַרבאַנד.

(::)

שניי אין יאָהאַנעסבורג

יאָהאַנעסבורג, דרום אפריקע, יולי 29. — עטלאַכע אינטשעס שניי איז דאָ נעכטן אַרויסגעפאַלן, וואָס האָט געבראַכט א מאָמענטאַלע ענדערונג אין איינעם פון די וואַרימסטע ווינטערס וואָס איז דאָ ווען געווען.

אין אָפּיס פון „דאס אידישע וואָרט“

„ווי האַלט עס מיט די וואַלן“? — די צוויי טעלעפאָן ליניעס אין אָפּיס פון „דאס אידישע וואָרט“ האָבן געהאַלטן אין איין קלינגען פון פינף אזייגער אן.

— היפּס גייט פאָראויס!
— גוט!
— בראַוואָ!
— היפּס דערוויילט.
— מזלטוב!
— דאַנקען גאָט!
— הורא!
— גוד באַי!

קיין איין מינוט האָט דער טעלעפאָן ניט גערוט. אָבער די מייסטע האָבן געוואָלט וויסן וועגן היפּס'ן. אבי ער איז דערוויילט געוואָרן — האָט מען זיך וועגן די אנדערע ווייניק אינטערעסירט.

— ערשט שפּעטער, נאָכדעם ווען עס איז שוין געווען פעסטגעשטעלט אז היפּס איז דערוויילט געוואָרן, האָט מען אָנגעהויבן פרעגן וועגן די אנדערע באַצירקן — און ווי שטייט עס מיט די פּאַרטייען?

פון דעם אופן ווי אונזערע ענטפערס זיינען אָנגענומען געוואָרן האָט מען גרינג געקאָנט באַמערקן אז די גרעסטע מאַיאָריטעט זיינען ניט געווען זייער באַגייסטערט וואָס די קאָנסערוואטיוון האָבן געזיגט. קיין אומצופרידנהייט איז ניט געווען, אָבער בלויז אנטוישונג.

(::)

פּלאַנעווען אידיש אראַבישן פינאַנץ־אינסטיטוט פאַר קאָאָפּעראַציע

ירושלים, יולי 28 (איטא). — פאַרהאַנדלונגען וועגן דער שאַפונג פון א געמישטער אידיש־אראַבישער פינאַנץ אינסטיטוציע פאַר קאָאָפּעראַטיוון האָבן זיך דאָ אָנגעפאַנגען צווישן הערי וויטאַלעס, דער אמעריקאַנער מענעדזשער פון דער צענטראַל באַנק פון די אידישע קאָאָפּעראַטיוון אין ארץ־ישראל, וואָס ווערט קאָנטראָלירט דורך דער „פּאַלעסטיין עקאָנאָמיק קאָרפּאָריישאָן“ און ס. פּ. סטריקלאַנד, אן עקספּערט פון קאָאָפּעראַטיוון פון דעם ענגלישן קאָלאָניאַלן אָפּיס.

בעת די פאַרהאַנדלונגען, וואָס זיינען אָפּגעהאַלטן געוואָרן איז אויך דיסקוטירט געוואָרן דער פּלאַן וועגן אָננעמען דעם אידישן קאָאָפּעראַטיוון סיסטעם אויך פאַר די אראַבישע צוועקן.

(::)

שאַפן איין בית־עולם פאַר אידן און גויאים

נוארק, נ. דזש. יולי 28 (איטא). — א געמיינזאַמער בית־עולם פאַר אידן קאַטאָליקן און פּראָטעסטאַנטן וועט געשאַפן ווערן דורך דער „בעטלעהעם סעמעטערי קאָרפּאָריישאָן“, וואָס האָט זיך דאָ געגרינדעט.

לויט דער דערקלערונג וואָס איז געמאַכט געוואָרן דורך דער קאָרפּאָראַציע, וועט דער בית־עולם וואָס פאַרנעמט א שטח פון 103 אַקער לאַנד אין מילטאָון, נ. דזש. פאַרטיילט ווערן אויף גלייכע חלקים פאַר די דריי רעליגיעזע גרופּעס. אויף דער „באָרד אָף דירעקטאָרס“ פון דער קאָרפּאָראַציע, וואָס באַשטייט פון 14 פּערזאָן איז גלייכמעסיק פאַרטיילט צווישן די אידן און קריסטן.

(::)

פאַלשע אמעריקאַנער באַנקנאָטן צירקולירן אין ברענדאָן

ברענדאָן, יולי 28. — די פּאָליציי פון ברענדאָן, מאַניטאָבאַ, וואָרנט אלע בירגער, אז זיי זאָלן זיך אויסהיטן פון א שווינדלער וועלכער פאַרוואַנדלט אן אמעריקאַנער איין דאָלאַר באַנקנאָט אין א 20 דאָלאַרדיקן.

אזא באַנקנאָט האָט געקראָגן א לאָקאַלער בירגער, און בלויז ווען עס איז אָנגעבאָטן געוואָרן צו א באַנק, איז דער שווינדל אַנטדעקט געוואָרן. די ציפערן און די ווערטער זיינען אזוי געלונגען צוגעקלעפּט געוואָרן, אז עס איז שווער צו דערקאָנען.

(::)

זשאַבאָטינסקי וועט מעגלאַך אריינגעלאָזן ווערן קיין א"י

ירושלים, יולי 28 (איטא). — וולאַדימיר זשאַבאָטינסקי, דער פירער פון די ציוניסטן־רעוויזיאָניסטן, וועמען די פּאַלעסטינער רעגירונג האָט אָפּגעזאָגט צו געבן א וויזע צוריקצוקומען קיין ארץ־ישראל, וועט מעגלאַך דאָך אריינגעלאָזט ווערן אין לאַנד. נאָכדעם ווי די אידישע אגענטור האָט אינטערוועניִרט ביים הויך־קאָמישאָנער און ביים ענגלישן קאָלאָניאַל מיניסטער, באַטראַכטן די דאָזיקע אינסטאַנצן איצט נאָכאַמאָל די פראַגע וועגן געבן זשאַבאָטינסקין א וויזע אריינצוקומען קיין ארץ־ישראל.

נעזעלשאַפטלאַכער קאַלענדאַר

דינסטאָג, יולי 29

קאָמיטעט מיטינג פון „חסד של אמת“ 8 אָווענט אין נייער תלמוד תורה.

פאַרזאַמלונג פון מאַרקסיסטישער יוגנט פון לינקע פּועלי־צ. רעפּ. אמעריקאַנער יוגנט

מיטוואָך, יולי 30

פאַרזאַמ. פון וויניפעג טשאַפּטער הדסה 8.30 נ. מ. אין ציון זאַל.

פרייטאָג, אויגוסט 1

אַלגעמ. פאַרזאַמ. פון איד. ארב. פּאַרטיי (לינקע פּועלי צ), 8.30 אָוו. אין פּרץ שול

THE ISRAELITE PRESS
The only Jewish Newspaper of Western Canada.
אידישעס ווארט
Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave. East
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA
Subscription: $6.00 per year.
Est. 1910 Phones 53 409—53 213
Winnipeg — Manitoba

מעקסיקא וויל אויך זיין מיט "לייטן גלייך"

צוויי גרויס־איבערדיקטע באוועגונגען גייען אן גלייכצייטיק אין דער פאליטישער וועלט. צוויי קעגנזייטיגע ווידערשפרעכנדיקע באוועגונגען: פון איין זייט זוכן די מער פראגרעסיווע עלעמענטן א וועג צו דערנענטערן פעלקער גרעסערע און קלענערע איינע צו די אנדערע און צו שאפן פריינטלעכערע באציאונגען צווישן זיי. אויסטרעטן א וועג צו וועלט־שלום. פון דער אנדערער זייט זוכט יעדעס לאנד באזונדער צו אויסבויען א העכערע און העכערע וואנט צווישן זיך און אירע נאענטסטע שכנים.

מאריפן ווערן רעוויזירט יעדן טאג און צאל־שטייערן ווערן גערעכנט צו מאכן שווערער דאס אריינקומען אין לאנד פון פראדוקטן פון אנדערע לענדער.

אבער דאס איז ניט גענוג. די טאריפן־מלחמה פירט צו עקאנאמישע קריזיסן און אין צייט פון עקאנאמישע קריזיסן איז די שטימונג אן אנגעשטרענגטע. מען זוכט רפואה מיטלען און די רעאקציאנערע עלעמענטן נוצן אויס די געלעגנהייט צו פארשטארקן דעם נאציאנאלן געפיל. העכערן נאך מער די טאריפן און איבערהויפט באשרענקען די אימיגראציע.

אזוי זיינען אין די לעצטע יארן אנשטאנען די נייע אימיגראציע געזעצן אין די שטאטן און אין פארשיידענע אייראפעאישע לענדער.

מיר ווייסן שוין וואס עס איז פארגעקומען אין די שטאטן וואס עס קומט פאר איצט אין קאנאדע, וואו אפילו אזא פארטגעשריטענער און ליבעראלער מענש ווי מעקענזי קינג איז געצוואונגען געווארן ארויסצוקומען מיט דער דערקלערונג אז ער איז קעגן אריינלאזן אין קאנאדע נייע "פרעמדע" אימיגראנטן.

און צווישן די ערשטע וואס מען באשרענקט, די ערשטע אימיגראנטן וואס מען וויל ניט אריינצולאזן מער אין געוויסע לענדער — זיינען די אידן.

און אט קומט איצט אויך דאס ווילדע מעקסיקא, וואו דאכט זיך, קיין ציוויליזירטער מענש וואלט ניט געוואלט זיך באזעצן און איינשטעלן דאס לעבן און פארבינדן זיין צוקונפט און די צוקונפט פון זיין פאמיליע, זיינע קינדער, מיט אזא לאנד — און זי, מעקסיקא, גרייט זיך אויך דורכצופירן "א געזעץ אויסדריקלאך צו פארבאטן אידן און כינעזער אריינצוקומען און באזעצן זיך אין זייער 'פרידלאכן' לאנד".

אט לעזן מיר א באריכט פון "איטאס" קארעספאנדענט פון וואשינגטאן:

"די מעקסיקאנער רעגירונג האט טעלעגראפיש געלאזט וויסן דעם היגן אמבאסאדאר פון מעקסיקא, אז די ידיעה וועגן דעם, אז די מעקסיקאנער רעגירונג פלאנט איינצופירן אן אימיגראציע קוואטע פאר אידן און כינעזער, איז ריכטיק. דער דאזיקער ענטפער פון דער מעקסיקאנער רעגירונג איז אנגעקומען צום היגן אמבאסאדאר וועלכער האט אנגעפרעגט וועגן דעם ענין, אויף דער בקשה פון דעם קארעספאנדענט פון דער אידישער טעלעגראפן אגענטור".

"אין דעם ענטפער וואס די מעקסיקאנער רעגירונג האט צוגעשיקט, ווערט דערקלערט, אז דאס אינערן מיניסטעריום האט אויסגעארבעט אן אימיגראציע פראיעקט, וואס וועט איבערגעגעבן ווערן צום פרעזידענט, ארטיז רוביא צו באשטעטיקן. היינט ווערט עס ווערט פארגעשלאגן צו באגרענעצן די ווייטערדיקע אימיגראציע פון אידן און כינעזער קיין מעקסיקא. די היגע אמבאסאדע האט ניט געקראגן קיין גענויע איינצעלהייטן וועגן דעם כאראקטער פון די דאזיקע באגרענעצונגען. אבער דער אמבאסאדאר האט איצט געגעבן דעם פולן טעקסט פון דעם פראיעקטירטן אימיגראציע געזעץ".

"דער פראיעקט פון דעם נייעם אימיגראציע געזעץ וועט איצט שטודירט און באטראכט ווערן פון פרעזידענט רוביא. אויף דער לעצטער זיצונג פון מעקסיקאנער קאנגרעס איז דעם פרעזידענט געגעבן געווארן אויסערגעוויינלעכע פולמאכטן איינצופירן אזעלכע נייע אימיגראציע געזעצן, וועלכע ער וועט האלטן פאר פאסיק. דער פרעזידענט וועט דאריבער האבן דאס רעכט באלד דורכצופירן דאס דאזיקע געזעץ אין לעבן, אדער עס איינגאנצן אפצוווארפן.

"באטש עס איז נאך ניט באשטימט, וואס פאר א שטעלונג דער מעקסיקאנער פרעזידענט וועט אננעמען אין דער דאזיקער פראגע, האלט אבער דער אמבאסאדאר, אז עס איז אנצונעמען, אז דער פרעזידענט וועט גוטהייסן דעם דאזיקן פראיעקט".

און ס'איז ווערט צו דערמאנען אז מעקסיקאס אידישע באפעלקערונג באשטייט איצט פון ארום זעכצן טויזנט נפשות, וואס איז דער בעסטער באווייז אז די אידן זיינען ווייניק באגייסטערט פון מעקסיקא און מער גענייגט זיך צו דערווייטערן פון איר אידער אריינצולויפן.

* * * *

מיר קאנען גרינג פארשטיין די סיבות וואס טרייבן די מעקסיקאנער "ראטגעבער" אנצונעמען אזא שטעלונג קעגן די אידן. דאס זיינען די זעלבע וואס מאכן אז אין מעקסיקא זאלן פארקומען אזוי אפט "ברידערלאכע "בלוט פארגיסונגען, געמלאך: די איבערמאכט פון דער קאטוילישער קירך וועלכע איז דארט געגרינדעט געווארן אין דער צייט פון דער שפאנישער אינקוויזיציע — ווען שפאניע איז געווען די הערשערן פון מעקסיקא, און אזוי ווי שפאניע האט עקספלאאטירט דאס לאנד פאר גאנצע דריי הונדערט יאר, איז פארשטענדלאך אז דער קאטוילישער גייסט פון דער שפאנישער קירכע זאל זיך דארט האבן טיף איינגעווארצלט.

* * * *

אבער מעקסיקא וואלט דאך ניט געווען אזוי חוצפה'דיק, און ארויס־טרעטן אזוי אפן קעגן די אידן אדער כינעזער, אדער אנדערע פעלקער און "באגרענעצן" זייער אימיגראציע ווען איר גרויסער שכן, אנקל סעם, וואלט ניט געוויזן א וועג, און ווען אנדערע פעלקער וואלטן ניט באגרענעצט זייער אימיגראציע. וואס די דאזיקע "הויכע ווענט" קאנען נאך פאראורזאכן איז שווער גענוי פאראויסצוזאגן, אבער מען דארף זיין בלינד ניט פאראויסצו־זען אז דאס פירט צו א פארשטארקונג פון א פאגישן גייסט, פון א ווילדן נאציאנאליזם, פון אפגעזונדערטקייט און ניט צו א וועלט־פאראייניקונג וואס זאל פירן צו וועלט־שלום.

וויפל איז א מענש ווערט?

ניט לאנג צוריק האט קאנאדעס אפיציעלער סטאטיסטיקער אויסגערעכנט אז א מענש איז ווערט אין קאנאדע אומפיל ווי 100,000$. דאס צייגט צו זיין פיל חשבנשאפט.

דער סטאטיסטיקער פון דער מעטראפאליטען לייף אינשורענס קאמפאני רעכנט אויס, אז א אינגל איז ווערט ביים געבוירן 9,333$ און זיין ווערט וואקסט ביז ער דערגרייכט 32,000$ ווען ער ווערט 18 יאר אלט.

ווי אזוי רעכנט ער דאס?

גאנץ איינפאך.

ער רעכנט אויס וויפל געלט עס קאסט צו דערציען א אינגל ביז ער ווערט 18 יאר אלט. דאס דארף זיין די איינגאבע פון א קאפיטאל וואס טראגט 4½ פראצענט. דערנאך רעכנט ער וויפל קאפיטאל עס וואלט זיין נויטיק אים צו פארדינען דאס וואס עס ווערט דערוואוטעט פון אים, ער זאל פארדינען דורכשניטלאך זיין גאנץ לעבן.

אין דער זעלבער סטאטיסטיקער זאגט, אז א פרוי איז ווערט בלויז האלב אזוי פיל ווי א מאן.

געווענלאך ווערן די פרייזן געשאצט אז דאס איז געווים די רעכענונג פון א מאן — א סטאטיסטיקער. אויב זאל א פרוי־סטאטיסטיקער ארויס־קומען מיט גאנץ אנדערע ציפערן.

און מיר דארפן ניט לאנג ווארטן, אונז דויכט באקאנט שוין א צאל אידישע מלמדים פון ווייטער וועלכע לערנען זיך צו זיין "אקטוארים" סטאטיסטיקער פאר לעבנס פארזיכערונגס קאמפאניעס, און זיי וועלן פון זיך לאזן הערן.

פון האמילטאן צום וועלאנדער קאנאל

פון ש. קאפלאן

מאנטרעאל, יולי 21, 1930.

פאסירונגען פון דער אלטער היים

15 יאר איז איינע געווען אן עגונה, ביז איר מאן קומט צו חלום זיין קריגס־חבר. — לאדזער סוחר פארלירט אין קריזיס ניט נאר זיין פארמעגן נאר אויך זיין ווייבל. — אנדערע טראגי־קאמעדיעס פון דער אלטער היים

אויף פרעמדע וועגן

א שפאנענדער ראמאן פון די לײדן און קאמף פון דעם אידישן וואנדערער

פון דר. ל. ב—ן

(פארטזעצונג)

— יא, יא, מאדאם, — האט זיך עטינבערג אפגערופן, שוין באליידיקט פון דעם, וואס אים איינלאדן האט זי זיך ערשט געדארפט דערמאנען: — א־מ־ריי־קע! — ניט נאר אין די פריינט פארגעסט מען דא. מען פארגעסט דא אפילו, ווער עלטער איז, כע, כע, כע! רעספעקט, געדיינק ווער דו ביזט — כבע, שפיי זיך אויס! ... דו ביזט אויפ'ן פערד, פאר! ... יא, מאדאם,

— האט ער פלוצלונג געזאגט — ווא־

ליובא איז אויפגערעגט געווארן. זי האט זיך אבער גלייך באהערשט און, א דריק טוענדיק מיט די אקסלען, האט זי קאלט געענטפערט:

— וואס ווייס איך? ...

— יא — האט מיט אן אפענעם פאר־דרוס אין קול אונטערגעכאפט עטינבערג — אין אמעריקע איז אלץ קאפויר מיט די פיס ... א וואונדער, וואס די אויגען זיינען דא אין קאפ און ניט אין די פיס! ...

— יא, אמעריקע! — האט מיט א קאמישער מינע אונטערגעכאפט מאשא — דערוויל אבער זיינען מיר אין אמע־

...

ער האט איך איצט אנגעזאגט?

— איך דאנק אייך, מר. עטינבערג פאר די קאמפלימענטן; אבער איך דיינק, אז איך בין ניט ווערט צו זיין וואלא־דיא'ס פרוי. ניט אמת, מיס עטינבערג?

זי האט זיך שנעל א קער געטאן צו ליובא'ן און איר אנגעקוקט מיט לאכנדיקע אויגן.

א סך הייסע וואסער

אונזער אפשאנאל הייסע וואסער באהייצונג רייט גיט אייך א סך הייסע וואסער צו רעדוצירטע רייטס.

פאר אינפארמאציע

טעלעפאנירט 842 312

אדער 842 314

Winnipeg Electric Company

פיר סטארס:

Appliance Dept., Power Bldg., Portage & Vaughan;
1841 Portage Ave., St. James;
Marion & Tache St., St. Boniface
511 Selkirk Ave.

פאסירונגען פון דער אלטער היים

(שלוס פון זייט 2)

לען, ווייל א פאטש — אזוי האבן די גב־... א בעלן אויף זיך. דער טאג פון דער חופה ...

קאפ שמערצן

רומאטיזם

נוראלדזשיא

לאמבעגא

נוריטים

אט האט איר א שנעלע הילף!

איר קאנט ניט אלע מאל זיך פארגינען צו סטאפן אייער ארבעט צוליב א קאפווייטיק, אבער איר קאנט אלע מאל קריגן א הילף פאר אזא לײדן! איינער אדער צוויי אספירין טאבלעטס וועט פאר־לייכטערן אייער שמערצנדן קאפ צו יעדער צייט. פולשטענדיק אומשעדלאך: ווערט רעקאמענדירט פון טויזנטער דאקטוירים. ס'איז א ווירקזאמער מיטל קעגן שמערצן, ...

TRADE MARK REG.

BAYER ASPIRIN

— וואס־זשע רופט איר "שטודירן", מר. עטינבערג? עס איז אינטערעסאנט טאקע צו הערן — האט מאשא זיך אפ־גערופן מיט א גנב'ישן שמייכל.

— שטודירן? גאנץ איינפאך: א מאן, וועלכער האט זיך אכט יאר געלערנט אין א גימנאזיום, דאן פינף יאר אויף די קורסן פון אוניווערסיטעט — דאס רוף איך שטודירן.

— און ווען איינער פארבארייטעט זיך גלייך צום אוניווערסיטעט, ניט באזוכנ־דיק קיין גימנאזיום — הייסט עס ניט שטודירן?

— יא, געווים, געווים, ווערטע מא־דאם, איך האב אליין געקאנט אזוינע אין קיעוו — האט ער געענטפערט — און וואונדערנדיק זיך צו אניוטא'ן, וועלכע האט זיך די גאנצע צייט צוגעהערט צו זייער דעבאטע מיט א שמייכל, האט ער גע־פרעגט:

— דו געדיינקסט, אניוטא, די סילעצ־קעס?

אניוטא האט א מאך געטאן מיט'ן קאפ.

— נו, און דאס זעלבע האבן געטאן מאנכע פון די היגע דאקטוירים: זיי האבן זיך פארבארייטעט — האט מאשא באמערקט.

— אך, וואס פארבארייטעט — האט ער אויסגעשריען מיט הארץ — אין אמע־ריקע זיך פארבארייטן! לאכט זיך פון דעם אויס! ... אלע זיינען דא גראבע יונגען ... איך וואלט אייך געקאנט ווייזן א קונץ, אז אין צוויי יאר, ווער איך דא, ווען איך וויל, א פראפעסאר ...

ער האט א מאך געטאן מיט א האנט.

אין דער דאזיקער צייט איז ליובא אריין, אנגעטאן אין איר שווארצן מאנ־...

אז ... גארנישט, גארנישט — האט זיך פארבאפט מאשא — קומט, נו, קומט!

זי האט א כאפ געטאן ליובא'ן ארום דער טאליע.

ליובא האט א לאך געטאן אויפ'ן קול.

— נו, לאזט, לאזט, איך גיי! ....

מאשא האט איר איינגעלאזט און זי איז אריין אין פראנט צימער זיך אנצור־טאן.

— א וואוילע קינד, הא? — האט זיך עטינבערג געווענדעט צו מאשא'ן, שטאלץ א מאך טוענדיק מיט'ן קאפ אין דער ריכטונג פון דעם פראנט צימער: — אין העכסט געבילדעט, קלוג, ווי צען קעפ, און שיין, איר זעט דאך! ... אט פאר איר וועל איך שוין קריגן א ריכטיקן דאקטאר פאר א מאן, אן אויס־געשטודירטן פון דער היים!

מאשא האט גענומען לאכן אין זיך.

— א ריכטיקן? אזוי? אט טאקע מיט אלע פינטעלאך? ... קאנט איר מיר ניט זאגן, מר. עטינבערג, וואס מיינט איר א "ריכטיקן?" .... — האט זי געפרעגט מיט איראניע.

— א דאקטאר, א דאקטאר, איך מיין א פאלקאמענעם דאקטאר, אן אויסגעשטו־דירטן אין א רוסישן אוניווערסיטעט...

— אזוי? און די דאזיקע, די היגע, דיינקט איר, האבן ניט געשטודירט?

— פכע, א פיינער שטודירן, יעדער איינער קאן דא ווערן א דאקטאר. ניין, מאדאם, דאס רוף איך ניט שטודי־רען! ...

אין אירע בלויע אויגן. זי איז געווען אנ־געטאן אין א שווארצן זיידענער קלייד, מיט ווייסע שפיצן באפוצט, און מיט א ווייסן פארטוך, האט געטראגן לאנגזאם, וויגנדיק אין גאנג אירע ביידע פולע ארעמס, אזוי ווי זי וואלט איבער'ן צי־מער געשוואומען ...

ווי עס איז קאנטיק געווען, האט דער דאזיקער אוונט געהאט פאר איר א באַ־זונדערע באדייטונג·און זי האט געוואלט אויסזעען שענער און אנגענעמער, ווי ווען ניט־איז ....

דער פראנט צימער האט זיך ביסלאכ־ווייז אנגעפילט מיט געסט, אלץ באקאנ־טע פערזאנען: אי ספון איז געקומען, אי בלאק, אי רייכמאן, אי פראפעסאר פאמפע און נאך אנדערע .... זיי זיי־נען געשטאנען און געזעסן צו פאר־וווייז און מער אין פארשיידענע ווינקלאך, און האבן גערעדט און געליארעמט, געהיצט זיך און געקאכט וועגן אלעס אין דער וועלט· און געמאכט מיט די הענט און מיט אלע אברים, אט, ווי געוויינלאך, ווען עס קלייבן זיך צוזאמען אידיש־רו־סישע אינטעליגענטן, וואס יעדער פון זיי האט זיין באזונדערן גרויסן "איך" ...

דאקטאר האבשטיין, א הויכער, לאנ־גער, מאגערער מאן, מיט א גרויער בער־דעל און מיט אומרואיקע אויגן הינטער גאלדענע ברילן, אן אלטער אסימילאטאר, ...

קונפטיקע גרויסע אמעריקאנער פאלק. די שפעטערדיקע אימיגראנטן נאך זיי זיי־נען אויך געווען פון די מוטיקסטע און שטארקסטע פון אנדערע פעלקער, וועל־כע האבן דא, קעמפענדיק פאר זייער עק־זיסטענץ, נאך מער פארשטארקט זייער כאראקטער, און אט פון די מעכטיקע און מוטיקע האט זיך געבילדעט דאס אמערי־קאנער פאלק ... פארשטייט איר שוין, אז איך בין גערעכט, ווען איך זאג, אז דאס אמעריקאנער פאלק איז א פאלק פון איבערמענשן? ...

— אינטערעסאנט! — האט דאקטאר רייכמאן זיך אפגערופן, גלעטנדיק זיינע וואנצעס.

— א יא אינטערעסאנט? — האט זיך דאקטאר האכשטיין א כאפ געטאן מיט נאך מער התפעלות און נאך שטארקער אנגענומען דאקטאר רייכמאנען פאר דער לאץ: — פארשטייט איר שוין מיין טעאריע? .... ווייטער: דאס אידי־שע פאלק מוז פארשווינדן ווערן צווישן די אנדערע פעלקער, אט ווי א קליין טײ־כעלע אין א גרויסן ים ... דאס איז א נאטור געזעץ ... די שטארקע מוזן פאר־שלינגען די שוואכע ... דערפאר זאג איך, אז די אידן דארפן זעען, זיי זאלן פארשלונגען ווערן פון דעם אמעריקאנער פאלק און ניט פון קיין אנדערן, ווייל ..

— וואס מיינט איר? — האט אים אונטערבראכן דאקטאר רייכמאן — די אידן זאלן אליין קריכן צום אמעריקאנער פאלק אין מויל אריין? — איר האלט זיי פאר זעלבסטמערדער, וואס? ... און ווען זיי ווילן נאך לעבן?

— זיי וועלן אבער מוזן שטארבן פריי־ער אדער שפעטער, אונטערגיין אלס אי־דען צווישן אנדערע פעלקער! — האט זיך דאקטאר האכשטיין צעהיצט.

— איר אליין וועט אויך מוזן שטאר־בען פריער אדער שפעטער — האט דאק־טאר רייכמאן געענטפערט — וועט אויך מוזן אונטערגיין אלס לעבעדיקער מענש, פארוואס־זשע ווילט זיך אייך נאך לעבן, פארוואס־זשע ווארפט איר זיך ניט דעם טויט אין מויל אריין? איר ווייסט דאך, אז סוף כל סוף וועט דער טויט אייך פארשלינגען? ... ניין, דאקטאר, ניט דאס איז די ריכטיקע רפואה פאר'ן אי־דישן פאלק! ...

— אבער ... אבער — האט זיך דאקטאר האכשטיין נאך מער צעהיצט, ניט אפלאזנדיק דאקטאר רייכמאנ'ס לאץ — איך וועל אייך איבערצייגן ...

אין דער דאזיקער צייט איז ארויסגע־טראטן פון א ווינקל מר. בלאק, א ווייל־ע איז ער געשטאנען און געקוקט אויף זיי מיט א ביטערן שמייכל. דאן האט ער זיך צו זיי צוגעריקט אויף די שפיץ פינ־גער מיט אן אויסגעבויגטן רוקן, אט ווי א קאץ, און ער האט אויסגעשריען:

— אהא, איך זע, אז די נייע טעאריע האט געקראגן די ריכטיקע טעאריע! ...

(פארטזעצונג — קומט)

מיט 41 יאר צוריק איז ארויסגע־פארן די ערשטע עלעקטרישע סטריט קאר אין וויניפעג

מיט 41 יאר צוריק, דעם 26טן יולי, 1889 — איז די ערשטע עלעקטרישע סטריט קאר ארויסגעפארן אין וויניפעג. ביז יענער צייט זיינען די סטריט קארס געשלעפט געווארן פון פערד. די ערשטע מאסן־טראנספארטאציע אין וויניפעג האט זיך אנגעפאנגען דעם 19טן יולי, 1877, ווען די וויניפעגער באפעלקערונג איז באשטאנען פון 6,000 נפשות. אבער דאס איז ניט געווען קיין קאמערציעלער דערפאלג. אין 1882 איז דערשינען אויף די וויניפעגער גאסן נאך א "באס". אין יענעם יאר האט אלבערט ווילים אוסטין פארגעשלאגן א סטריט קאר באדינונג אויף רעלסן. דעם 5טן סעפטעמבער האט ער אריינגעבראכט פיר קארס. די ערשטע קאר איז געלאפן אראפ מיין סט. פון דער מיין קאר הויז ביז דעם סיטי האל. דער גאנצער "ראלינג סטאק" איז דא־מאלסט באשטאנען פון פיר קארס, פיר שליטנס און 20 פערד. יעדע קאר האט אנטהאלטן 24 פלעצער. די "פעיר" איז געווען 10 סענט אדער 15 טיקעטס פאר א דאלאר.

ביי היינטיקן טאג געפינען זיך אין ווי־ניפעג 300 סטריט קארס. זיי פארן איבער 120 מייל "טרעקס", און זיי לויפן איבער צען מיליאן מייל א יאר. חוץ דעם פארן ארום פון דער קאמפאני פופציק באסעס און זיי מאכן ארום א מיליאן און 500 טויזנט מייל א יאר. ארום זעכציק מיליאן פאסאזשירן ווערן געפירט יערלאך. די עלעקטריק סיסטעם האט אין יענער צייט אפגעקויפט די פערד קאר סיסטעם און די סטריט ריילוויי ווערט איצט אפערירט פון דער וויניפעג עלעקטריק ריילוויי.

פארשטאפונג גנב'עט אוועק אייער געזונט

פארטרייבט עס פון אייער סיסטעם מיט קעלאגג'ס אלל־ברען

פארשטאפונג גנב'עט אוועק דאס בעסטע פון אייער לעבען. עס בארויבט אייך פון קראפט, כחות און געזונט! און פיעלע מענשען באגרייפען ניט אז שטענדיגע מיעדקייט, אונרייניגער צונג, שלעכטער אטעם, זיינען אפט צייכענס אז אייער סיס־טעם לײדט פון פארשטאפונג.

איהר מוזט באזייטיגען גיפטיגע שפייז־אפפאלען פון אייער סיסטעם און האלטען זיי כסדר אין באזייטיגען. אבער עס איז דא א ריכטיגער און נאטירליכער וועג. פילס, דראגס און געוועהנליכע אפ־פיהר מיטלען גיבען בלויז צייטווייליגע הילף — און זייער דאזע מוז אימער פאר־גרעסערט ווערען אום צו זיין ווירקזאם.

דער גרונטלעכער נאטירליכער רייניגער איז קעלאגג'ס אלל־ברען. א געשמאקער סי־ריעל, וואס גיט אייך אייזען אויף צו פראָ־דוצירען בלוט — און, איבער אלעס, באַ־זייטיגט עס פארשטאפונג.

דאקטוירים רעקאמענדירען אלל־ברען. עס איז גאראנטירט. צוויי עס לעפעל טעג־ליך. אין כראנישע פאלען — מיט יעדען מאלצייט. געדיינקט אז קעלאגג'ס איז דער אריגינעלער אלל־ברען — דער פראָ־דוקט וואס מיליאנען מענשען האבען גוט־געהייסען.

עס וועט אייך געפעלען דער טעם פון ניט אין אלל־ברען. עסט עס אין פארשיעדענע אופנים. געשמאק מיט מילך אדער קריעם — פרובט אדער האניג. מאכט מאפינס מיט דעם. ביי אלע גראסערס, אין דעם רויטען און גרינעם פעקעדזש. ווערט סער־ווירט אין האטעלס און רעסטאראנטס. גע־מאכט פון קעלאגג אין לאנדאן, אנטעריא. קעלאגג'ס אלל־ברען איז אבסאלוט כשר אונטער דער השגחה פון 'הגודת הרבנים פון טאראנטא.

Kellogg's ALL-BRAN

אויסגעבעסערט אין אינהאלט און טעם

דער דיכטער און זיינע צוויי פרויען

...

מער אין דעם לעבן פון זיין וואונדערבא־רער גייסטרייכער פרוי פאולא, זיך אפגע־שפילט אן איינגארטיקע דראמע.

פאולא האט איינמאל איינגעלאדן צו זיך פון דער פראווינץ א יונגטלאכע פריינ־דין, א פריש, יונג מיידל, דערצו נאך א גרויסע פארהערערן פון דעמעל אלס דיכ־טער. און לויט פאולאס פארלאנג, איז דאס יונגע מיידל, איזי הילדערבראנדט געבליבן אויף א לייננערע צייט ביי דער פאמיליע דעמעל.

שנעל איז צווישן דער יונגער מיידל און דעם דיכטער אנשטאנען א פריינטשאפט און פאולא האט דאס אלץ געזען און גע־מאכט זיך ניט ווייסנדיק. מעגלאך, אז זי ...

אין דעם לייב אויך דעם הייליקן גייסט".

פון דעם דאזיקן קאנפליקט צווישן לייב און נשמה אין דעם ערא־טישן לעבן האט דעמעל קיינמאל ניט געקאנט ארויס. אבער צו זיין גליק האט ער גראד געפונען צוויי וואונדערלאכע שיינע אידישע פרויען, וואס האבן זיך קענגזייטיק דערגאנצט, און אויך צווישן זיך ווייטער געלעבט בשלום.

די לײדענדע, צארטע און גייסטיקע פא־ולא איז ווייטער געבליבן דעמעלס אינער־לאכע פריינדין, און ביז'ן טויט האט דע־מעל פריינטשאפטלאך פארקערט מיט זיין ערשטער פרוי, די מוטער פון זיינע קינדער און די מארטירערן פון א גרויסער טרא־גישע ליבע.

צו ענג, אט באלד זיינען אנטשטאנען קאנ־פליקטן, די ערשטע דראמאטישע קאנפליק־טען, וועלכע דעמעל האט אויפריכטיק זיך באמיט צו דערשטיקן.

צו יענער צייט האט דעמעל געשריבן צו זיין פריינט, דעם בארימטן דיכטער לילענ־קארן, וועגן זיין ליבע מיט פאולא'ן:

"אזא ווארהאפטיקע ליבע, אזא פעס־טער צוואנג צו טיפסטער איינהייט צווישן זייערע נאטורן. יא, עס איז א גליק, א רייך דורערהאפטיק גליק. אבער איך זאג אייך: אפטמאל וואלט איך דאס דאזיקע גליק ניט געוואונשן דעם ערגסטן שונא. אזוי שרעקלאך איז געליבט צו ווערן טראץ אלע לײדנשאפטן! ווען מען ווייסט און מען זאגט זיך: דו ביסט געליבט מיט אלע דיינע אינסטינקטן, נאר ווייל דו האסט אזעלכע אינסטינקטן ביזטו געליבט. — און דאך שפירט מען דערביי דעם שמערץ פון דעם אנדערן געליבטן וועזן, ווען די דאזיקע אינסטינקטן ווערן פלוצלונג מיד פון דער פארנונפט, פון דער מענשלאכער טרייהייט און פליכטס־געפיל, און ווען די אינסטינקטן הויבן אן פאדערן זייער נא־...

זיינען אנטלאפן אהער פון רעליגיעזע פארפאלגונגען, אבער ניט אלע וואס זיי־נען פארפאלגט געווארן פון דער רעליגיע, זיינען אהער געקומען, נאר די מוטיקסטע פון זיי, די שטארקערע, די, וואס זיינען פייאיק געווען צו וואגן ... דאן האבן זיי דא געהאט צו שטרייטן און צו ברע־כען, צו בויען און צו שאפן א נייע וועלט די שוואכערער פון זיי זיינען אונטער־געגאנגען, די שטארקערע זיינען פארבלי־בען און זיי האבן געפלאנצט דאס צו־...

דערקלערונג פון וו. ק. קעלאג, וועגן דער קעלאג קאמפאני

בעטל־קריק, מיש., יולי 29. — מר. וו. ק. קעלאג, פארזיצער פון דער "באָרד" פון דער קעלאג קאמפאני, אנפירנדע מא־נופעקטשורערס פון סיריעל שפייזן האט פארעפנטלאכט די פאלגנדע דערקלערונג:

"פארשפרייטע קלאנגען האבן זיך דער־טראגן צו מיר, אז די קעלאג קאמפאני פאראייניקט זיך מיט אנדערע קאמפאניס פון דער שפייז אינדוסטריע. איך ווינש צו זאגן אז אזעלכע באריכטן זיינען אב־סאלוט ניט באגרינדעט. די קעלאג קאמ־פאני איז ניט איצט און וועט קיינמאל ...

THE TRADERS TRUST COMPANY

אפיציעלע אסיינים, עקזעקיוטארס, אדמיניסטראטארס, פינאנציעלע אגענטן

4טער פלאר, יוניאן טראסט בילדינג — טעלעפאן 26 892

MACDONALD'S Fine Cut

דער פיינסטער טאבאק פאר די יעניקע וואס מאכן זייערע אייגענע סיגארעטס

15¢

מיט יעדן פעקל טאבאק

ZIG-ZAG

סיגארעטן פאפיר פריי

זאמלט די קארטן פיקטשורס

279

בלוטיקע טעג

ראמאן פון אידישן לעבן אין דער צייט פון די ערשטע יארן פון דער וועלט מלחמה

פון י. נארמאן

(פארטזעצונג)

די חברים האבן זיך הארציק פאנאנדערגעלאכט. דער פלאן האט זיי פארשאפען פיל שפאס.

— מאכט עס שנעל, — האט ראגאווין ווייטער גערעדט, — יעדער פון אייך זאל זיך פארקליידן אלס סאלדאט. איר זאלט זיך בייטן מיט די קליידער. אזוי ווי איך טו עס. מען קאן זיך פארשטעלן די איבערראשונג פון די אנדערע סאלדאטן ווען זיי וועלן זעען צווישן זיך א גאנצע מחנה רעוואלוציאנערן באטויבט און פארשלאפן.

די פרויען זאלן בלייבן אויף זייער פלאץ אין קעלער, און סעמיאן זאל זיך אפשטעלן מיט זיי אלס וואך. וויכטיקער פון אלץ איז, וואס אונזער שונא, לעמקע, ליגט דא אליין אויך באטויבט. שלעפט אים אריין אין קעלער און פארשפארט אים אין א קעמערל אלס געפאנגענעם.

ראגאווינס באפעלן זייען פינקטלאך אויסגעפירט געווארן.

נאכדעם ווי די חברים זייען געווען מיט אלעם פארטיק האבן זיי גענומען אפשייד פון די פרויען, האבן דעם איבערגעקליידעטן און באטויבטן סאלדאט ארויפגעלייגט אויפ'ן וואגן, און אלע פארקליידעט אלס סאלדאטן, האבן זיך אוועקגעלאזט קיין לאווין.

עס איז געווען נאך האלבע נאכט, ווען אין לאווין איז ניט געווען צו זען קיין לעבעדיקע מענשן אויפ'ן גאס, אלס א שווערער וואגן, באזעצט מיט סאלדאטן איז אריינגעפארן אין שטאט.

פאראויס פאר'ן וואגן איז געפארן רייטענדיק אויפ'ן פערד א יונגער אפיצער, ער האט זיך געווענדעט צו דעם פאלשן פאטרול, וועלכער האט באוואכט דאס שטעטל, מיט די ווערטער:

— העי, גוטער פריינט, קאנט איר אונז ניט ווייזן וואו עס וואוינט דער בירגער מייסטער פון לאווין? מיר פירן א טייערע שטיקל סחורה, וואס וועט דעם בירגערמייסטער שטארק פאראינטערעסירן. אבער מאכט עס שנעל, מיר האבן ווייניק צייט.

דער בירגערמייסטער פון לאווין איז געווען א פאליאק, וועלכן די דייטשע מיליטערישע מאכט האט באשטימט צו הערשן איבער די אידישע איינוואוינערין און ווי די דימערסטע פאליאקן איז ער געווען א פארביסענער אנטיסעמיט, וועלכער האט די אידן אנגעטאן גרויסע צרות. ראגאווין האט שוין לאנג געהאט באשלאסען צו אפצורעכענען זיך מיט דעם דאזיקן פאליאק פאר די געפלאגטע אידן.

דער אפיצער אויפ'ן פערד האט זיך באלד אפגעשטעלט פאר שמואל פרידלאנדערס הויז אויף דער פאטשטאוונער גאס, וואס דער בירגערמייסטער האט איצט באוואוינט, און ער האט אנגעהויבן שטארק ציען דאס גלעקל.

פון דעם צווייטן שטאק האט זיך געעפנט א פענסטער, דורך וועלכן עס האט זיך ארויסגערוקט א קאפ פון א מאן, וואס האט אויסגערופן איבערראשט און דערשראקן:

— סאלדאטן? — וואס ווילט איר דא אזוי שפעט אין דער נאכט?

— פריער עפנט, און דאן וועלן מיר אייך זאגן, נאך וואס מיר זייענען געקומען, — האט דער אפיצער צו אים גערופן שטרייננ. — עס האנדלט זיך דא וועגן זייער א וויכטיקער שטאאטס אנגעלעגנהייט.

דער אפיצער, וועלכער איז געווען ניט קיין אנדערע אלס דער פארקליידעטער שלמה ראגאווין האט גערעדט צום בירגער מייסטער שטריינג, כמעט מיט א בייזער, ווייל אזוי' באנעמט זיך די דייטשע מיליטערישע מאכט צו אלע פוילישע באאמטע אין די אקופירטע געגנטן. דער פאליאק קריגט זיין אמט, נאר פון פארמע וועגן; אין אמת'ן אבער איז ער א שקלאף צו יעדן דייטשן יונקער, וועלכער רעדט צו אים שטריינג און באהאנדלען אים מיט פאראכטונג.

און אזוי ווי אן עכטער יונקער האט דער פארקליידעטער ראגאווין גערעדט אויך צו דעם בירגערמייסטער פון לאווין.

— איר וועט פרעגן שפעטער, — האט ער גערופן צום בירגערמייסטער, — פון לאווין, — פריער מוזט איר ארונטערקומען און עפענען די טיר, פיליכט ווילט איר זיך ניט לאזן שטילן פון אייער זיסן רו?

ציטערנדיק איז דער פאליאק אראפגעלאפן די טרעפ און האט געעפנט די טיר.

דער פארקליידעטער ראגאווין איז אריינגעקומען אין הויז מיט דעם שטאלץ פון א דייטשן יונקער.

— איך בין געקומען אהער מיט א גרויסער און וויכטיקער נייעס, — האט ער געזאגט, — אבער פריער זעצט אניידער, ווארום איר וועט זיכער אוועקחלש'ן, ווען איר וועט הערן מיין בשורה.

דער פאליאק וועלכער האט ניט געהאט קיין ריינעם געוויסן איז בלאס געווארן און האט שטום זיך אנידערגעזעצט.

— איך וויל אייך זאגן, — האט דער פאלשער אפיצער פארטגעזעצט, — דאס עס איז מיר היינט בייגאכט געלונגען צו כאפן דעם גרויסן רעוואלוציאנער ראגאווין'ען.

מיט א געשריי פון שרעק און איבערראשונג איז דער פאליאק אויפגעשפרונגען פון זיין זיץ.

— וואס זאגט איר? איר האט געכאפט דעם אידישן באנדיט? — האט ער אויסגערופן, — און איר האט אים אודאי געבראכט אהער! א' טאמער מאכט ער זיך לויז, דאן זייענען מיר אלע פארלארן: איר ווייסט דאך ווי ער האט אויפגעהאנגען דעם פראקוראר אין דעם געריכט זאל און ווי ער האט אנגעטאן אנדערע צרות.

— איר דארפט קיין מורא ניט האבן, — האט דער פארקליידעטער ראגאווין גערעדט מיט א שמייכל, — מיין געפאנגענער וועט זיך ניט באפרייען, ער ליגט אין וואגן פעסט געבונדן און שטארק באוואכט. מיר האבן טאקע געהאט זייער א שווערן קאמף מיט זיין באנדע. סיי ווי אבער וועט עס זיין זיכערער, אז מען זאל אים מוזן שטארק באוואכן, ווארום איר האט דאך געוויס געהערט' דאס פאר דעם דאזיקן אידישן רעוואלוציאנער איז קיין געפיינגעניש ניט צו שטארק; ער קאן דורכברעכן די שטארקסטע מויערן, טא זאלט איר טאקע דאס מאכן וואס שנעלער.

— אבער איידער דער רעוואלוציאנער ראגאווין וועט אפגעפירט ווערן אין געפיינגעניש וויל איך אייך דערמאנען, אז די דייטשע רעגירונג האט אויף זיין קאפ אויסגעזעצט א באלוינונג פון פיר טויזנט דאלאר און צו דער דאזיקער באלוינונג בין איך בארעכטיקט.

— איר וועט עס געוויס קריגן אויסגעצאלט, — האט דער בירגערמייסטער צוגעשטימט, — די דייטשע רעגירונג איז דאך באגלויבט.

— דאס פארשטייט זיך, — האט דער פאלשער אפיצער דערקלערט, — אבער איך וויל מיט אייך מאכן א שטיקל געשעפט: איך מוז האבן דאס געלט שוין היינט, עס האנדלט זיך וועגן ערן-חוב, טא צאלט מיר אויס גלייך דריי טויזנט דאלאר און איך וועל אייך געבן א קוויטל פאר די גאנצע פיר. איר וועט אלזא גאר אן מי פארדינען גאנצע טויזנט דאלאר.

— דאס איז שוין רעכט, הער אפיצער, — האט דער בירגערמייסטער געקנייטשט דעם שטערן, — אבער ווי אזוי ווייס איך, אז איר האט געכאפט דעם ריכטיקן ראגאווין'ען? פיליכט האט איר געמאכט א טעות.

— דאס קאנט איר זיך דאך לייכט איבערציינגן, — האט דער פארקליידעטער ראגאווין געענטפערט, — איר האט דאך געוויס א בילד פון דעם אידישן רעוואלוציאנער, טא קומט מיט מיר און איר וועט זיך לייכט איבערציינגן.

דער בירגערמייסטער האט גענומען א ליכט אין האנט און צוזאמען מיט ראגאווין'ען איז ער ארויס פון הויז, אום זיך צו איבערציינגן, אויב דער געפאנגענער אין וואגן איז ווירקלאך ראגאווין.

וואס האט געמאכט זיינע האר צו וואקסן?

לעזט זיין בריוו פאר דעם ענטפער

״נייע האר זייענען געקומען כמעט מאמענטאל נאכדעם ווי איך האב אנגעפאנגען צו נוצן "קאטאלקא", — שרייבט ער, "און זיי האבן געהאלטן אין וואקסן. אין א קורצער צייט האב איך געהאט א גלענצנדע קאפ האר, וואס איז פערפעקט זינט דאמאלסט".

די דאזיקע דערקלערונג פון מר. ווילד איז בלויז איינע פון די פילע וועלכע באשטעטיקן פרייוויליק אז "קאטאלקא" האט אפגעשטעלט דאס ארויספאלן פון די האר, האט אפגעשאפן דענדראף אדער האט ארויסגעהאלפן דאס וואקסן פון נייע האר וואו די ווארצלען זייענען געווען לעבעדיק.

האר ווארצלען וואס פארבלייבן אין דעם שארבן א לאנגע צייט נאכדעם ווי די האר זייענען אויסגעקראכן קאנען צוריק געווינען זייער ארייננעלע קראפט דורך נעהעריקער דערמוטיקונג. דער פרעצעס פון דעם האר וואוקס איז אפהייננייק אין די האר ווארצלען און די נאראפעקטיים וואס זיי קרינן.

פרויען באריכטן אויך א וואוקס פון נייע האר דורך "קאטאלקא". א סך באשטעטיקונגען פון מענער און פרויען וועמעס געזונט עס איז אז צווייפל געווען אין נוטן זושטאנד און וועמעס האר ווארצלען עם זייענען ניט אפגעשטארבן.

איז אייער געזונט צושטאנד אזוי גוט ווי זייערער? און צי זייענען אייערע האר-ווארצלען לעבעדיק נאר איינגעשלאפן? אויב אזוי, קאן מען זיי מאכן צו וואקסן דורך "קאטאלקא", דער ריכטיקער סארט פון קרעפטיקונג. פארקויפט ביי באשעפטיקטע דראגיסטן.

פרייע באקס כדי צו איבערציינגן די ווירקזאמקייט פון קאטאלקא, פאר מענערשע, פרויען און קינדערשע האר ניבן די פראדוצירער פרואוו באקסעס.

Kotal Co., A-542, Sta. O, New York
Please send me FREE Proof Box of KOTALKO.
Name ....
Full address..

דאך האט דערפאלשער אפיצער באמערקט, דאס דער פאליאק איז נאך ניט איבערצייגט און ער צווייפלט שטארק אין דער ענלאכקייט.

— איר צווייפלט? — האט דער אידישער יונגערמאן אויסגערופן צום פאליאק, — איר גלויבט נאך אלץ ניט, אז דער דאזיקער געפאנגענער איז דער רעוואלוציאנער ראגאווין? טא וועל איך אייך געבן נאך מער באווייזן. אט זייען די בריוו און אנדערע פאפירן, וואס איך האב ארויסגענומען פון די קעשענעס פון דעם אידישן באנדיט.

ביי די דאזיקע ווערטער האט ראגאווין איבערגעגעבן טאקע זיינע איינענע פאפירן צום בירגערמייסטער, וועלכער האט איצט געזען שווארץ אויף ווייס, אז דא איז ווירקלאך דא ראגאווין.

דאס געשעפט איז אלזא געשלאסן געווארן. צוריקקערנדיק זיך אין הויז, האט דער פאליאק אויסגעצאלט ראגאווין'ען דריי טויזנט דאלאר און ער האט געקראגען פון ראגאווין'ען א קוויטירונג אויף פיר טויזנט, וואס ער, דער בירגערמייסטער האט געזאלט איינמאנען פון דער רעגירונג.

אויף דער קוויטירונג האט ראגאווין אונטערגעשריבן א פאלשן נאמען.

ער מיט זיינע פארקליידעטע חברים האבן נאך געהאלפן דעם בירגערמייסטער אריינווארפן דעם באטויבטן געפאנגענעם אין א צעלע אין געפיינגעניש און נאכדעם ווי ער האט פון דעם בירגערמייסטער גענומען זייער א פריינטלאכן אפשייד האט די גאנצע חברה ווידער פארלאזן לאווין.

הינטער דער שטעטל האט אבער דער פארקליידעטער אפיצער זיך אפגעשטעלט און ער האט אנגעשריבן פאלגנדיקן צעטל:

"טייערער בירגערמייסטער. איר זייט א שווינדלער און א גנב און איר טוט אן צרות צו די אידישע איינוואוינער. נאר אונטער דער דייטשער הערשאפט איז מעגלאך, אז אזא טויגעניכטס ווי איר זאלט זיין בירגערמייסטער פון לאווין. אום איר זאלט ווייסן ווער עס שרייבט דאס צו אייך, גיט א קוק איף מיין אונטערשריפט און איר וועט זעען, אז דאס איז דער אמת'ער —
שלמה ראגאווין".

דעם דאזיקן צעטל האט ראגאווין איבערגעגעבן צו איינעם פון די חברים, ער זאל עס אנקלעפן אויף דער טיר פון דעם בירגערמייסטער'ס הויז און דאן האבן זיי זיך אלע צוריקגעקערט אין זייער קעלער אין דעם רייטענער וואלד.

(פארטזעצונג קומט)

קלאסיפייד סעקשען
Classified Section

ספעציעלע פרייזן פאר ארדווערטייזינג אין דער קלאסיפיצירטער אפטיילונג.

איין מאל.. 5 ס. פער "אניין ריין"	פאר 3 מאנאטן, $2.15
פאר א וואך, 20 ס	פאר 6 מאנאטן, $4.00
פאר א מאנאט, 75 ס	פאר 1 יאר, $7.50

:: צו פארקויפן ::
FOR SALE

שיינע באנגאלאו פון 5 צימערן און סאן רום, אויך אן אפסטערס וועלכער קאן געענדיקט ווערן מיט א קליינעם קאסט. אלע מאדערנע איינריכטונגען. דאס איז א מציאה פאר $5,500. דער לאקיישאן איז קאטידראל עווע., איסט פון מיין סטריט. איילט זיך צו.

2 רום סוויט און קיטשענעט אין גלאוב אפארטמענטס. רענט בלויז $25.

סוויטס צו פארענטן אין פארשיידענע בלאקס אין דער נארט ענד.

אינשורענס פאר אלערליי צוועקן. געלט צו לייען אויף 6½ פראצענט.

Sheps Agencies Ltd.
804 מיין סטריט
טעלעפאנס 55 761 און 53 807

צו פארקויפן א גראמאפאן, א בעט און אייניקע אנדערע ארטיקלען, ביליק. זיך ווענדן אין 717 סעלקירק עווע.

צו פארקויפן א מילך ראוד, מיט ווינציק געלט. מען קאן מאכן א שיין לעבן. אורזאך פארבאטן פון דאקטאר צו פארן אויפן וואגן. פרעגן מר. בלעק 423 אנדערסאן עוו

:: צו פארענטן ::
FOR RENT

צו פארענטן א הויז אין 472 פריטשארד עוועניו. זיך ווענדן אין 466 בראום עוועניו, סוויט 3.

צו סובלעטן א 3 רום סוויט צו רעדוצירטן רענט. זיך ווענדן אין סוויט 11 ראמאנא קאורט.

צו פארענטן א צוויי רום סוויט, גרויסע ליכטיקע רומס, מיט אלע באקוועמלאכקייטן. זיך ווענדן אין 496 אבערדין עווע.

צו פארענטן א שיינע געפורנישטע רום מיט בארד, בלויז פאר א יונגן מאן. זיך ווענדן טעלעפאן 55 904.

מרס. א. קאופמאן
ווינניפעג ביטש

בארד און רום, בעסטע, בא'טעמ'טע מאכלים, בעסטע באדינונג און באהאנדלונג — נאכמיטאג טיי מיט היימישע געבעקס. דער אדרעס איז: 3 איש סטריט, טעלעפאנירט 51 746.

געפורנישטע רום צו פארענטן
זיך ווענדן צו
484 פלארא עוועניו

זעט אונזערע נייע ספרינג סחורות
א גרויסער אויסוואל פון וואס אויסצוקלייבן
Dominion Furniture Co., Limited
499 NOTRE DAME AVENUE
PHONES: 86 195 — 87 873

פעדערנע און וואלענע קאלדרעס
געמאכט צו ארדער, פארשיידענע סייזעס. איבערגעמאכט פון אייערע אייגענע פעדערן. אויך וואלענע קאלדרעס.
THE PERFECTION QUILT MFG. CO.
682 Selkirk Ave. Phone 52 546

INCOME TAX SERVICE
AUDITS, FINANCIAL REPORTS
INVESTIGATIONS
בוקקיפינג סערוויס
ס. א. פארטיגאל
— מיט —
דזשא. לוס און קאמפאני
Chartered Accountants, Auditors
204 עוועניו בלאק, טעלעפאן 23 942
רעזידענס פאן 24 524

וואנצן און קאקראוטשעס
פארניכטעט. ארבעט גאראנטירט
CHARLES RIESS & CO.
376 Colony St. Phone 33 529

:: פערזענלאכעס ::
PERSONAL

SIMPSON & COMPANY
בייליפס
לייסענסר און באנדעד
ד. סימפסאן, מענעדזשער
404 McINTYRE BLOCK PH. 88 008

געלט!
פאר אייערע באלדיקע נויטן
$50 ביז $500
צוועלף מאנאטן צו באצאלן עס צוריק. ריזאנייבל רייטס. פינקטלאכע באדינונג שטריינג פארטרויאך
אפן טעגלאך ביז 7.30 נאכמיטאג.
General Loan and Insurance Agency
718 Somerset Block, Winnipeg
Phone 24 789

R. B. ORMISTON
פלאריסט
צוויי סטארס צו אייער באדינונג
96 Osborne St., Phone 42 386
340 Portage Ave., Phone 24 791
בלומען טעלעגראפירט איבעראל

פאונדיישאנס פאר מצבות געמאכט און פארריכט פאר אייער צופרידנהייט.
JOHN SCHALER
Phone 5993921

A. MUIR
אוטאריזירטער
דוקא פינישינג סטיישאן
פענדערס און באדי ריפעירס
376 FURBY ST.
PH. 33 255

לייף אינשורענס
בעסער צו האבן א פאליסי און ניט דארפן עס, איידער דארפן דאס און ניט האבן..
P. A. TEMPLETON
807 Electric Railway Chambers
Phone 89 688

מיר דעליווערן
מיר האלטן א פולשטענדיקן סטאק פון קרימס, פאודערס, פאטענטירטע מעדיציגען און א. וו. מיר קומען נאך פרעסקריפשאנס און מיר דעליווערן צו יעדער צייט. מעיל ארדערס פינקטלאך אויסגעפילט.
SERVICE DRUG STORE
962 Main St. at Selkirk. Phone 55 354

דיינקט!
מענערשע קליידער. יערלאכע סייל פרייזן.
סוטס מיט צוויי פאר הויזן פאר דעם פרייז פון א סוט מיט איין פאר
SCANLAN & McCOMB
417½ PORTAGE AVENUE

ספעשל אין טרוקענע האלץ

שווערע סלאבס, ½ קארד געשניטן	$4.25
פיין, ½ קארד, געשניטן ______	$4.50
פאפלאר, ½ קארד, געשניטן ___	$4.00

פ. וואגנער, טעלעפאן 56 642

ארבעטער פארלאנגט
HELP WANTED

פארלאנגט אן עקספיריענסד קלערק פאר א דזשענעראל סטאר. שרייבט וויפל ווייזשעס פארלאנגט. זיך ווענדן צו דאס "אידישע ווארט" באקס 715.

הויזקיפער פארלאנגט. — א מיטל יאריקע פרוי פארלאנגט פאר א קאנטרי. זאל אכטונג געבן אויף 2 קינדער. שרייבט צו באקס נומער 775 "דאס אידישע ווארט".

מיר האבן פלאץ אין אונזער אדווערטייזינג דעפארטמענט פאר א יונגן מאן, וועלכער קאן גוט ענגליש און אידיש. מוז זיין ווילינג צו ארבעטן און לערנען די ביזנעס. קיין אנדערער זאל זיך ניט ווענדן. קומט אין אונזער אדווערטייזינג דעפארטמענט יעדן טאג פינף אזייגער נאכמיטאג (חוץ שבת און זונטאג), און פרעגט פאר מר. מיינס.

געשעפט געלעגנהייטן
Business Opportunities

גראסערי און פרוכט, א סטאר אין נארט ענד וואס טוט ארום $4,000 א מאנאט ביזנעס, צו רענטן צוזאמען מיט גרויסער באקוועמער הויז. קיין סטאק אדער פיקסטשורס צו איבערנעמען. א זעלטענע געלעגנהייט.

דזשענעראל, לעבן ווינניפעג, סטאק $6,500. רענט פאר סטאר און פיקסטשורס מיט באקוועמער וואוינונג בלויז $35. סיילס $35,000 א יאר.

גראסערי און קאנפעקשאנערי, סטאק $900. פיקסטשורס $700. רענט מיט 3 רומס $30. אן אויסגעצייכנטער לאקיישאן אין ווינניפעג.

אויב איר ווילט א געשעפט, זעט
ח. פערלמאן און נ. זעלטשען
MUTUAL AGENCIES
796 Main Street Phone 51 000

* * * * * * * * * * * * * * * * * * * *
* לייענט "דאס אידישע ווארט", אייער *
* אייגענע צייטונג, געדרוקט אין אונ- *
* זער אייגענער שפראך, פאר אונזערע *
* אייגענע אינטערעסן פארשפרייט אין *
* אלע אידישע היימען פון ווינניפעג און *
* מערב קאנאדע. *
* * * * * * * * * * * * * * * * * * * *

היינט אויף דער ראדיא

CKY
ווינניפעג
3.00—מוזיק.
9.00—ארקעסטער.
CNRW 780
ווינניפעג
8.00—סי. ען. אר. טראנסקאנטינענטאל נעטווארק פון אטאווא.
CJRW 499.7
פלעמינג.
5.40—מוזיק.
6.15—אנקל פיטער.
8.30—מוזיק.
CJGX 650
יארקטאן
7.15—פארמערס פריירי ראדיא שעה.
WGN 720
5.30—שיקאגא. קאנצערט אנסאמבל.
KDKA 980
6.30—פיטסבורג. קלאסיקס.
WDAF 610
7.30—קענזאס סיטי. מוזיקאל. פראגראם
WENR 870
8.00—שיקאגא. היים קרייז מוזיק.
WTAM 1070
8.30—קליוולאנד. אר. קיי. א. שטונדע.
WLW 700
9.00—סינסינאטי. פיטשור.
WTAM 1070
10.00—קליוולאנד. פארשייד. פראגראם.
WLW 700
11.00—סינסינאטי. ארקעסטער.

NEW PALACE THEATRE
היינט און מארגן
נארמא טאלמעדזש אין
ניו-יארקער נעכט
דורכאויס ריידנדיק זינגענד טאנצנדיק
אויך ריידנדע קאמעדיע, נייעס

אין פעלעס טעאטער

היינט ווערט געוויזן דאס אמווזירנדיקע בילד "ניו יארק נעכט", א דורכאויס ריידענדיק, זינגענדיק און טאנצנדיק בילד מיט דער בארימטער מאווי סטאר נארמא טאלמאדזש אין דער הויפט ראל. דאס איז א ראמאנס אונטער דער ליכטיקער באלייכטונג פון בראדוויי, א ליבעס דראמע פון דער בינע און נאכט קלובן אין ניו יארק. עס ווערט אויך געוויזן א ריידנדע קאמעדיע, פאקס מאוויטאן נייעס און פיטשורעטס.

אראבער זאגן זיי זיינען אין געפאר

ירושלים, יולי 27 (איטא). — אין א באריכט צוגעשיקט וואס די אראבישע דעלעגאציע קיין לאנדאן האט צוגעשטעלט צו דער אראבישער עקזעקוטיווע, באשרייבט זי די ציוניסטישע פראפאגאנדע אין אייראפע און פאדערט אויף מען זאל גרינדן אן אראבישע ביורא אין לאנדאן. דער באריכט שליסט זיך מי טדי ווערטער: "די אראבער אנערקענען זייער שווערע לאגע, זיי שאצן אפ די אומגעהויערע געפארן; דערפאר וואס די ענגלישע רעגירונג גייט אן מיט איר פאליסי אבער די אראבישע נאציע וועט ניט אריינקוקן דעם טויט אין די אויגן מיט געבונדענע הענט; זיי וועלן אויסנוצן אלע געזעצלאכע מיטלען וואס זיי וועלן נאר קאנען געפינען צו באשיצן זיך קעגן וועלכער ניט איז געפאר".

—(:־:)—

צוועלף יאריקע מיידל רעטעט אינגל פון דערטרונקען ווערן

קארלייל, סאסק., יולי 29. — דזשאאן קאר, א 12 יאריקע מיידעלע פון וועיבארן, האט ארויסגעשלעפט דעם 11 יאריקן ארנאלד טרייני, פון קרעסענט ביטש, ווען ער האט זיך צום דריטן מאל ארונטערגעלאזט אינ'ם וואסער, ווען ער האט געמאכט א פארזוך צו לערנען זיך שווימען.

דאס איז דער צווייטער פאל וואס דאס יונגע מיידל רעטעט מענשלאכע לעבנס. באלד ווי זי האט באמערקט אז דער אינגעל טרינקט זיך, איז זי אריינגעשפרונגען אין טייך, און זי האט אים ארויסגעשלעפט צום ברעג. עס האט געדויערט 45 מינוט ביז מען האט דעם יונגן ארנאלד'ן געבראכט צום לעבן.

פריווי קאונסיל ווייזט צוריק אפיל פאר אידן פאראורטיילט צום טויט

לאנדאן, יולי 28 (איטא). — אזוי ווי דער פריווי קאונסיל — דער העכסטער געריכט פון ענגלאנד, האט זיך אנטזאגט אויסצוהערן דעם אפיל קעגן דעם טויט שטראף פאר ארפאלי, דער איינציקער איד וואס איז פאראורטיילט געווארן צום טויט פון א פאלעסטינער געריכט, פאר זיין אנטייל נעמען אין די ראיאטן פון לעצטן אווגוסט, גרייטן זיך זיינע אדוואקאטן צו צושיקן א פעטיציע צום הייקאמישאנער פאר זיין באגנאדיקונג, אדער יעדנפאלס אומבייטן זיין שטראף אויף לעבנסלענגלאכער געפענגעניש.

—(::)—

וולאדימירזשער רב טויט

לעמבערג, יולי 28 (איטא). — הרב פ. ווייסער, דער רב פון דער שטאט וולאדימירזש, וואלינער דיסטריקט, איז געשטארבן אין היגן שפיטאל. דער פארשטארבענער איז אויך געווען באקאנט אלס דער רושפאפאלער רבי.

אן אויפרוף פון הרב זלאטניק

קאנאדער ציוניסטן!

אין די צירקולארן וואס מיר האבן לעצטנס ארויסגעשיקט האבן מיר, באטאנט די וויכטיקייט פון פארשטארקן די נאציאנאל-פאנד טעטיקייט אין קאנאדע, און די נויטווענדיקייט צו פארגרעסערן דעם איינקונפט פון דעם דאזיקן וויכטיקן פאנד.

מיר מוזן אויסנוצן יעדע געלעגנהייט — באזונדערס נאציאנאלע ימים טובים, ווי תשעה באב און דאס גלייכן — פאר פראפאגאנדע און פאר פראקטישער ארבעט.

דער קומענדער תשעה באב (זונטאג דעם 3טער אווגוסט), מוז באזונדערס אויסגענוצט ווערן צו פארשטארקן דעם סענטימענט פאר דעם נאציאנאל פאנד, ווייל לוידער איז די הכנסה פאר דעם נאציאנאל פאנד היינטיקן יאר פיל קלענער אלס אין די לעצטע יארן. אפילו פאר דעם נאצ. פאנד מוזן געמאכט ווערן אין יעדער שול וואו אידן וועלן זיך צוזאמענקומען צו באוויינען דעם אלטן חורבן און אויסצודריקן די האפענונג פאר שיבת ציון — פאר א נייער ווידער אויפלעבונג. עס מוזן אויך איינגעארדנט ווערן הויז-צו-הויז זאמלונגען אזוי. דאס דער נאציאנאלער טרויער טאג זאל פראקטיש און פאקטיש פארבונדען ווערן מיט'ן לאנד פון ישראל'ס פארגאנגענהייט און ישראל'ס צוקונפט.

חברים ציוניסטן! מיט מוט און מיט אויסדויער צו אונזער הייליקער ארבעט!

בברכת ציון,
הרב י. ל. זלאטניק

עס איז בלויז א פראגע פון מינוטן
אריינצושטעלן אן "עד" אין
"דאס אידישע ווארט"
אייער טעלעפאן וועט אונז דערגרייכן אין געציילטע סעקונדן
טעלעפאנירט
52 213
און אייער "עד" וועט דערשיינען אין דער זעלביקער אויסגאבע

פארזיגלטע טענדערס אדרעסירט צו דעם אונטערגעצייכנטן און אינדארסירט "טענדער פאר פאבליק בילדינג, אוק לייק, מאנ.", וועלן אנגענומען ווערן ביז 12 אזייגער בייטאג (דעיליים סייווינג) מיטוואך דעם 13טן אווגוסט, 1930, פאר דער קאנסטרוקציע פון א פאבליק געביידע אין אוק לייק, מאנ.

פלענער און ספעסיפיקאציעס קאן מען זעען און פארמעס פון טענדער צו באקומען אין די אפיסעס פון דעם טשיף ארכיטעקט, דעפארטמענט אף פאבליק ווארקס, אטאווא, ביים רעזידענט ארכיטעקט, קאסטאמס בילדינג, ווינניפעג, מאנ. און ביים פאסטמאסטער, אוק לייק, מאנ.

טענדערס וועלן ניט גענומען ווערן אין אנבאטראכט סיידן געמאכט אויף די פארמעס צוגעשטעלט פון דעם דעפארטמענט און אין אנקלאנג מיט די אנגעוויזענע קאנדיציעס.

יעדער טענדער מוז באגלייט ווערן מיט אן אקצעפטירטן טשעק פון א געטשארטערטער באנק, צאלבאר צום מיניסטער פון פאבליק ווארקס, אין פארגלייך צו 10 פראצענט פון דער סומע פון דעם טענדער. באנדס פון דאמיניאן אף קענעדא אדער באנדס פון דער קאנאדער נאציאנאלער אייזנבאן קאמפאני וועלן אויך אנגענומען ווערן אלס סעקיוריטי, אדער באנדס און א טשעק אויב פארלאנגט אפצומאכן א פארשיידענע סומע.

באמערקונג.—בלויע פרינטס קאן מען באקומען אינ'ם אפיס פון דעם טשיף ארכיטעקט, דעפארטמענט אף פאבליק ווארקס, דורך דעפאזיטן אן אקצעפטירטן באנק טשעק אויף דער סומע פון $10.00 צאלבאר צום מיניסטער פון פאבליק ווארקס, וואס וועט צוריקגעקערט ווערן אויב דער אנבאטער גיט אן א רעגולארן אנבאט.

ביי ארדער,
N. DESJARDINS,
Secretary.
Department of Public Works,
Ottawa, July 23, 1930.

א סך שפאס
און פעאיקייט
פאר יונג און אלט
אין
מאט טהאמפסאנס
מיניאטיור
גאלף קאורס
נום. 1

מיין סטריט נארט
ביים סט. דזשאנס פארק, אנטקעגן קאלעדזש און מאונטען עווע.

קינדער ביז 16 יאר	דערוואקסענע
איינטריט צווישן 9 פרי און 1 בייטאג	איינטריט צו יעדער צייט
10c	25c

די דאזיקע פרייזן שליסן איין דעם געברויך פון קלאב און באל

דער פרייז פון ברויט

אזוי ווי עס גייען ארום קלאנגען אז ברויט איז געווארן ביליקער, אנאנסירן די אונטערגעשריבענע אידישע בעקער אז, לוידער, איז די לאגע אזא אז מען קאן נאך ניט פארקויפן און דעליווערן ברויט ביליקער ווי

6 סענט

WORKINGMEN'S BAKERY
BUCKWOLD'S BAKERY
MARKOWITZ BAKERY
MAPLE LEAF BAKERY
PERLMAN'S QUALITY BAKERY